

К.е.н., Булкот Г.В.,
здобувач вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні
Білозерова Г.О.

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима
Гетьмана», Україна*

Організація внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками

В сучасних умовах, коли господарським суб'єктам доводиться здійснювати їх діяльність в конкурентному середовищі, розрахунки з постачальниками і підрядниками набувають особливий характер і є одним з ключових елементів в питаннях виживання підприємств. Від стану розрахунків з постачальниками і підрядниками багато в чому залежить стійкість фінансового становища підприємства, ефективність його функціонування і перспективи подальшого розвитку.

У зв'язку з цим виникає очевидна потреба підприємств не тільки в забезпеченні належного обліку та контролю розрахунків, але і в здійсненні ефективного внутрішнього контролю діяльності співробітників, що займаються обліком розрахунків, і менеджерів, які приймають рішення, що здатні вплинути на стан розрахунків.

Під внутрішнім контролем в загальному вигляді мається на увазі сукупність організаційної структури, методик і процедур, прийнятих керівництвом підприємства в якості засобів упорядкованого і ефективного ведення господарської діяльності.

Внутрішній контроль включає організовані всередині підприємства і його силами нагляд і перевірку дотримання вимог законодавства, точності і повноти

документації бухгалтерського обліку, своєчасності підготовки достовірної бухгалтерської звітності, запобігання помилок і створень, виконання наказів і розпоряджень.

Гуцаленко Л.В. вважає, що метою внутрішньогосподарського контролю розрахунків із постачальниками та підрядниками підприємства, здійснюваного працівниками служби обліку та ревізійною комісією підприємства, повинно бути наступне: забезпечення систематичного спостереження за достовірністю облікових та звітних даних про наявність і зміну сум кредиторської заборгованості; своєчасність перерахування коштів кредиторам; правильність пред'явлення претензій і вчасність їх погашення, дотримання розрахунково-платіжної дисципліни на рівні її впливу на платоспроможність підприємства, що забезпечує його нормальну фінансово-господарську діяльність [2].

Проскуріна Н.М. визначає мету контролю розрахунків із постачальниками й підрядниками як: перевірку наявності та правильності оформлення первинних документів, що є підставою для записів із кредиторської заборгованості; оцінку синтетичного й аналітичного обліку, правильність використання рахунків Плану рахунків; перевірку правильності розрахунків із кредиторської заборгованості.

Таким чином, внутрішній контроль являє собою одну з функцій менеджменту компанії з її управління, яка в тому чи іншому вигляді завжди присутня на підприємстві, а внутрішній аудит – діяльність, що пов'язана з оцінкою, яка не носить обов'язкового характеру.

Цілі внутрішнього аудиту визначаються керівництвом компанії або представником власників, а цілі внутрішнього контролю – в забезпеченні «розумної впевненості» в ефективності операційної діяльності, надійності фінансової звітності, дотримання законодавства.

Для функціонування системи внутрішнього контролю на підприємстві повинно бути створене певне середовище, що складається з п'яти взаємопов'язаних компонентів: контрольне середовище, оцінка ризиків, засоби контролю, інформація та комунікація, моніторинг. Тому внутрішній контроль

організаційно має складнішу структуру, ніж внутрішній аудит.

Для функціонування внутрішнього аудиту може бути створено окремий підрозділ, що складається з одного або більше співробітників. Предмет дослідження і у внутрішньому контролі і у внутрішньому аудиті багато в чому збігаються: оцінка ефективності господарської діяльності; оцінка фінансової звітності; оцінка дотримання норм законодавства.

Частково збігаються і функції – оцінка достовірності звітності, її повнота, надійність, доречність зовнішньої і внутрішньої інформації. Але при цьому функції внутрішнього контролю ширше – це не просто констатація того, чи іншого факту, а й участь в створенні системи ефективної системи управління.

Система внутрішнього контролю повинна не тільки забезпечити достовірність і достатність інформації, створюваної на підприємстві, а й забезпечити: виявлення відхилень фактичних показників від планових і виявити причини відхилень; своєчасне створення інформаційної бази для керівництва, що буде використовуватися для прийняття управлінських рішень.

В процесі внутрішньогосподарського контролю розрахунків із постачальниками та підрядниками необхідно виділити такі етапи: поточний контроль законності укладання контрактів та дотримання умов договорів на постачання матеріалів для виробництва; аналіз динаміки заборгованості за операціями з придбання виробничих запасів і замовлення робіт та послуг; контроль повноти та своєчасності проведення інвентаризацій розрахунків із постачальниками та підрядниками; контроль розрахунків претензійного характеру; оцінка стану первинного, аналітичного, синтетичного обліку та звітності за розрахунками з постачальниками та підрядниками; контроль своєчасності погашення заборгованості перед постачальниками та підрядниками [1].

Отже, внутрішній контроль розрахунків з постачальниками та підрядниками повинен бути спрямований на перевірку руху грошових коштів, формування дебіторської та кредиторської заборгованості. За допомогою інформування та консультування менеджерів внутрішній контроль сприятиме

мінімізації можливості прийняття нераціональних, не вигідних управлінських рішень і оптимізувати діяльність підприємства.

Література:

1. Бондаренко Н.М. Внутрішньогосподарський контроль зобов'язань перед постачальниками та підрядниками. Економіка і суспільство. 2017. Вип. 13. С. 4. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/218.pdf (дата звернення: 01.02.2022).
2. Гуцаленко Л.В., Коцупатрий Л.В., Марчук У.О. Внутрішньогосподарський контроль: навч. посіб., 2014. 496 с. (дата звернення: 02.02.2022).